

וקראת לשבת עיונג

אלון מרין הפלכר באקדפ וברסול פלאו

גליון מס' 859

פרשת ראה

כ"ה אב התשפ"ו

לתגובות, הערות והארות ולקבלת העלון בדוא"ל: alon102010@gmail.com

לע"נ שאול בן סליבה ע"ה | לע"נ אסתר מיישה בת זהריר ע"ה | לע"נ יצחק בן מיישה אסתר ע"ה | לע"נ שמעון בן חביבה ע"ה | לע"נ מיל בת אסתר ע"ה | לע"נ רחל שנהר בת מנורה ע"ה

לרפואת כל חולי עמו ישראל ובכללם אביגיל בת אורה תחי', ולהצלחת כל התומכים והמסייעים בהפצת העלון ברוחניות ובגשמיות

לאורו נלך

קווים מדמותו המופלאה של מרן
מלכא, רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל

בפתח הגליון

הרה"ק אלק מאיר זצ"ל

היכל ה' המה

הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל, ראש ישיבת "פורת יוסף", ראה כל דבר באספקלריה של הלכה. פעם בא לומר את שיעורו, ואחד הבחורים ביקש להתקרב. נטל את כיסאו עימו, ובהיסח הדעת נתקל הכיסא בקיר והשיר פיסת טיח. נתן בו רבו עיניו, ושאל בנועם: "היודע אתה על איזה איסור עברת?"

תמה הבחור, ומצוייני השיעור החלו להתנצח בהלכה. דנו האם שייך כאן איסור מזיק והאם יש פה חיוב תשלומין, הרוחות רגשו והתפתח ויכוח ער. טענו שאין כאן איסור גזל, שכן זהו היזק מצוי, כשחרורית הכתלים, ואין לך בית שמתגוררים בו ואין בו שריטות ובלאי. טענו שאין בנזק שוה פרוטה, שכן הבית בכללותו לא נפחת בשוויו. וראש הישיבה שומע את הסברות ואינו מגיב, ממתיך באורך רוח לשון הסערה.

כששקטו הרוחות, סיכם ואמר: "דברים של טעם שמעתי, ואת התשובה לא שמעתי. שכחתם לא מפורש בתורה, בפרשת ראה. שכן כתוב שם: "וניתצתם את מזבחותם, ושיברתם את מצבותם, ואשריהם תשרפון באש ופסילי אלוהיהם תגדעון, ואיבדתם את שמם מן המקום ההוא - לא תעשון כן לה' אלקיכם". ולמדו מכאן חז"ל, שאסור לאבד ולמחוק חלילה שם משמותיו הקדושים של הקדוש ברוך הוא. ראו, בני, כיצד צריכה כל תנועה להיות שקולה ומדודה, ומותאמת עם כל חלקי השולחן ערוך וכל אופני ההלכה!"

נפלאים הדברים, וקשורים לפרשת השבוע. אך לא פחות מכך, קשורים הם לחודש אלול שאנו עומדים בפיתחו. שכן, לא רק בית הכנסת ובית המדרש הם בתי מקדש מעט. גם אנו, כל אחד מאיתנו, הרי הוא בחינת "בית מקדש מעט" לשכינתו יתברך. כמו שכתוב "ועשו לי מקדש - ושכנתי בתוכם", בתוך ליבו של כל אחד ואחד. ורמזוהו חז"ל באמרם: "יכון ליבו כנגד בית קודש הקדשים". ואלו דברי רבינו חיים מוולוז'ין זצ"ל: "לזאת, הרי כי ודאי עיקר עניין הקודש והמקדש והשראת שכינתו יתברך, הוא האדם. שאם יקדש עצמו כראוי בקיום המצוות, אז הוא עצמו המקדש ממש, ובתוכו ה' יתברך שמו, כמו שנאמר: "היכל ה' המה" ונאמר: "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, ככל אשר אני מראה אותך את תבנית המשכן, וכן תעשו", כך תעשו את עצמכם, שבמעשיכם תהיו ראויים ומוכנים להשרות שכינתו בתוכם ממש. וכן אמר ה' לשלמה בגמר בנין המקדש: "הבית הזה אשר אתה בונה" הוא רק "אם תלך בחוקותי... ושכנתי בתוך עמי ישראל" דוקא.

מעתה, נמצא שבכל עבירה שאנו עושים, חלילה, נותצים אנו חלילה אבן מבית המקדש הפרטי שלנו, רחמנא ליציל, ועוברים על האיסור של: "לא תעשון כן לה' אלקיכם!" הן לא מכבר, בלמדנו בימי האבל את אגדות החורבן, הזדעזענו ממעשיו של טיטוס הרשע, שנטל פרוצה והביאה לבית קודש הקדשים לעבור עימה עבירה. אבל בזוהר הקדוש כתוב שהלב באדם הוא כקודש הקדשים, וכל מי שמעלעל בעיתונות החילונית המשחיתה והמסואבת, המבוססת במי מדמנה של ניוון וניבול, ומחזיר לליבו הרהורים מכווערים, כמוהו כטיטוס, להבדיל, בטמאו את קודש הקדשים שבליבו! ואם מהרהר הוא הרהורי כפירה חלילה, מכניס הוא צלם להיכל, להיכל הפנימי! "ומגביר רחמנא ליציל כוחות הטומאה והסיטרא אחרא הרבה יותר ויותר ממה שנגרם על ידי טיטוס בפריצתו בבית קודשי הקדשים!" נורא הדבר! היש לך כפרה?!

והתשובה: יש ויש! כך אמר התנא האלוקי בבא בן בוטא להורדוס: "מי שכיבה אורו של עולם - ילך ויעסוק באורו של עולם", ויבנה את המקדש במשנה פאר והדר! כך, מי שכיבה את האור האלוקי שבליבו בעבירות, ובהרהורי עבירה הקשים מעבירה, ילך ויעסוק באורו של עולם בתוספת מצוות, ביתר כוונה בתפילה ובברכות, בהשתתפות בשיעורי תורה. כך נשוב ונבנה את בית מקדשנו הפרטי, נשקמו, נגדור את פירצותיו ונוסיף על הדרו. כך נזכר להשראת השכינה בליבו ולקיום הכתוב: "בכל מקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתיך!"

סיפר מרן זצ"ל: "כשהיינו במצרים, לצערנו המוהל היחידי שהיה בעיר היה מחלל שבת בפרהסיא, נוסע ביום שבת, יש לו מכונית והוא נוסע מקצה העיר עד קצהו, ממילה למילה כיון שהוא היה היחידי.

היה חכם אחד עליו השלום, נסע עימי למצרים והוא היה גם כן מוהל. כשהוא התחיל, כמה אנשים התחילו לתת לו שיעשה ברית מילה, והמוהל הוטיק הלך והלשין עליו אצל השלטונות שהוא ציוני, הם התחילו להאזין לשיחות שלו ובאמת שמעו כמה דברים של ציונות, תיכף ומיד נתנו לו הודעה כי תוך עשרים וארבע שעות עליו לעזוב את המדינה, מסכן גרשו אותו ממש.

ומוהל זה יש לו מונופול על הברית מילה, וכמובן בכסף, הוא לא היה עושה ברית מילה בחינם, היה לו ריוח בדברים אלה, ולכן לא רצה שמישהו יפגע בעבודה שלו, אומרים 'מול ולא פרע כאילו לא מל'... כשנולד לי שם בן, לא רציתי שהוא ימול את בני. הכרתי חכם אחד באלכסנדריא, שמו היה חכם מעתק דאבי הוא היה חבר הרבנות שם באלכסנדריא, שמעתי עליו שהוא ירא שמים, שלחתי אליו וקראתי אותו. אמר, בשמחה גדולה, בכבוד גדול, אבוא במיוחד לעשות את הברית.

בא ערב אחד לפני כן, וראה שיש לילד צהבת, לא כל כך נוראה, אבל זה צהבת.

הרבנית הזמינה הרבה אנשים שישתתפו בברית מילה, אתם יודעים טרם גדול, פתאום אומרים שדוחים את הברית, היה קשה לה.

נתתי לה מוסר, שעה לקח לנו עד שהצלחנו להרגיע אותה שצריך לדחות את הברית, הוא בעצמו גם כן עזר לי לדחות את הברית.

אחר כך ב"ה כשנעשה הילד בריא בא בעצמו עוד הפעם מאלכסנדריא יום מיוחד, זה שלוש שעות נסיעה ברכבת, ועשה את הברית מילה כדת וכדין.

אם דוחים את הברית כמה ימים זה לא נורא, יש אנשים שמתביישים, מה נעשה, כבר הזמנתי בני אדם.

מה הזמנתי? הילד שלך הפקר? בשביל שאתה הזמנתי, הילד שלך צריך ללכת לעולמו? בשביל מה? זה סכנת נפשות, צריך לדעת את הדברים האלה!" עכ"ל הטהור.

מטמונים מהפרשה

הגיגים ומעשיות

"בנים אתם לה' אלקיכם" (יד, א).

פעם אחת בא אדם פשוט אל רבי ישראל מאיר הכהן, בעל ה"חפץ חיים", ושאל: רבי, לשם מה זקוק העולם לחסידים ומתנגדים, ואף החסידים - בינם לבין עצמם, חלוקים לקבוצות רבות: מהם שעיקר עבודתם בתפילה, ומהם שעיקר עבודתם בתורה, ומהם עיקר עבודת ה' שלהם בשמחה, לשם מה קבוצות כה רבות?

עד שאתה שואל אותי - ענה לו ה"חפץ חיים" - שאל את הקיסר הרוסי! לשם מה יש לו הרבה סוגי חיילים? מהם רוכבי סוסים, מהם יורים בתותחים, מקצתם באווירונים ומקצתם באוניות וחלקם הולכי רגל.

אין זאת - המשיך ה"חפץ חיים" - אלא שכל סוג וסוג מהם מועיל לקיסר למלחמה בדרך שונה. שהרי חייל ההולך רגלי, אין בכוחו להלחם בחייל הנלחם מתוך אווירון. והיותם בתותחים, בכוחם לנהל מלחמה אף ממרחק של כמה פרסאות. ואפילו חיילי הקיסר המריעים בחצוצרות, תפקיד חשוב להם, שבתרועעתם מחזקים הם את לב החיילים הנלחמים בשדה הקרב.

משום כך - סיים ה"חפץ חיים" - נחלקים גם אנו לסוגים שונים. כל אחד ואחד תורם את חלקו, ויחדיו ננצח במלחמת היצר!

"פתח תפתח את ידך" (טו, ח).

פעם אחת בא המגיד מדובנא לביתו של עשיר אחד כדי לבקש כסף למצוות פדיון שבויים. עשיר זה היה תלמיד חכם גדול, ומשום כך פתח המגיד ואמר בתחילה דבר תורה.

כאשר סיים המגיד את חידושו פתח העשיר ואמר אף הוא דבר תורה באותו עניין. רצה המגיד להגיע בשיחה למטרת בואו, משום כך אמר דבר תורה בענין מצוות פדיון שבויים.

והנה... משייכים את חידושו, ענה העשיר אף הוא בדבר תורה משלו בענין מצוות פדיון שבויים...

הבין המגיד כי העשיר מתחמק מלפתוח את ידו, משום כך אמר: ימחל לי כבודו, אולם אמשיל לו משל למה הדבר דומה? לאדם אחד אשר הגיע במסעותיו למדינה רחוקה, וראה כי אין בה בצל. בני המקום אף לא ידעו מה הוא בצל...

הוציא האיש מתרמילו כמה בצלים והגיש להם. משטעמו אנשי המקום את טעם הבצל, הודו לו מאוד ונתנו לו זהב כמשקל הבצלים.

לימים, חזר האיש לאותה מדינה, עכשיו כבר היו לבני המקום בצלים משלהם, אולם לא היה להם שום. הוציא האיש שום מתרמילו והגיש להם בציפייה כי יגמלו לו בזהב ככפעתם הקודמת.

שמחו בני המדינה בטעמו של השום ושקלו לאיש במקום השום, בצל... כן הוא גם הנמשל - אמר המגיד - באתי לביתך לא כדי לשמוע מחידושיך. אמנם, נעימים הם וטובים, אולם אני זקוק לממון כדי לפדות שבויים...

עולים במעלות

הגות, מחשבה ומוסר

"אל המקום אשר יבחר ד' אלוךך"

כבוד בית הכנסת ומוראו, כולל כמובן גם את השיחה בדברים בטלים, והאיסור המוחלט להגיב לשיחות הנכנסות למכשירים הניידים. בדיק כפי שלא היינו מעיזים לעשות את הדברים הללו בהימצאנו בארמון המלך, כך אסור לנו לעשותם בהיכל השם. פגם שמים יש בכך, והוא כולל את כל המקרים שבהם אדם אינו מכבד דיו את השם יתברך, וגורם לזלזול בכבוד שמים. הבה נשמע מעשה מופלא הקשור לכך.

הגר"י יוספי סיפר בשם מנהל מפעל מסוים, שיום אחד ניגש ערבי בגיל מבוגר למודי, ומציג את עצמו כאביו של אחד הפועלים הערביים. הוא סיפר שזה עתה הוא חוזר מביקור בממלכה הירדנית השכנה, "ואתה חייב לשמוע מה קרה לי שם", הוא אומר למנהל המפעל.

"כשהגעתי לירדן, פרטתי את שטרות הכסף שהיו בידי מארץ ישראל לשטרות ירדניים, שעליהם מודפסת, כידוע, דמותו של המלך הירדני, עבדאלה. והנה, כשהתהלכתי לתומי באחד הרחובות הראשיים של רבת עמון, נפל שטר אחד מידי, והרוח החזקה העיפה אותו למרחק מטרים ספורים. בתנועה ספונטנית רדפתי אחרי השטר, וכשהגעתי אליו הנחתי עליו את רגלי כדי שלא 'יברח' הלאה, והתכופפתי להרימו. 'באותו רגע קפצו עלי שני שוטרים ודרשו ממני, בפנים חמורי-סבר, את תעודת הזהות שלי. 'מה עשיתי?' - שאלתי אותם בערבית. והם השיבו: 'וכי אינך יודע מה עשית? הרי דרכת על תמונתו של המלך!...' 'לא עזרו לי כל ההסברים שלא התכוונתי, או ש'אני מגיע מארץ ישראל, ושם לא קיים חוק כזה, ולא ידעתי כלל על קיומו של החוק בירדן. השוטרים קנסו אותי בקנס כספי גבוה מאוד. וכל זה למה? - מפני שדרכת על תמונתו של המלך'. את הסיפור הזה סיפר מנהל המפעל להגר"י יוספי.

ושבו, כל זה למה? מדוע נכלא האיש מאחורי סורג ובריח? - מפני שדרך שלא-בכוונה על תמונת המלך. זה הכל! אף אחד לא האשים אותו שעשה זאת בכוונה, אבל גם מי שדורך על המלך שלא בכוונה, צריך לשבת במאסר.

ועכשיו נתבונן, אומר הגר"י יוספי, האם השיחות במכשירים הסלולאריים, שצולצוליהם נשמעים באמצע שמונה-עשרה, אין בהם משום פגם בכבוד-שמים? האם בשיחות-הרעים שאנחנו מנהלים בבתי הכנסיות, אין אנחנו מוכיחים שמקום-מושב של מלך מלכי המלכים, אינו חשוב כל-כך בעינינו, ואין בו כדי 'לתת מוראו או לבנו' כלשון 'החינוך'?

ובמילים אחרות: וכי בכך אין אנחנו 'דורכים' רח"ל על תמונת-המלך, שציווה אותנו להתנהג בבית-מקדש-המעט בחיל וברעדה? והרי גם אנחנו מתרצים לעצמנו, ש'אין אנחנו מתכוונים לפגום בכבוד שמים, אבל מה לעשות אם הפלאפון מצלצל... וכי אפשר שלא לענות?... גם אם נניח שאין אנחנו מתכוונים כלל לפגום בכבוד שמים, אבל ראו נא גם ראו, איזה עונש מגיע גם למי שעושה זאת שלא בכוונה...

ביני לבני

הרה"ג יחיאל פליסקין שליט"א מח"ס "שתולים בבית השם" ועוד

התנדר היהודי (יב)

מה יעשו ההורים כאשר המוסד דורש מהם להשתתף באופן פעיל באכיפת כללי

המוסד? אם נוצרה מהומה בין צוות המוסד לבין התלמיד/ה, על רקע אכיפת כללים - תפקיד ההורים הוא להיות הקול המאוזן והמרגיע. ראשית - על ההורים להקשיב למתבגר/ת באופן אמפתי ומכיל. שנית - לשדר לו כי טוב שהמוח שלו עובד, ומותר לו להביע דעה אחרת מהמוסד, בקשר לטעמים ולנימוקים של כללי המוסד השונים. שלישית - להבהיר לו כי יש 'חוק יסוד' בעולם, שכל תלמיד צריך לציית לכללי המוסד, גם אם הוא לא מסכים עמהם. רביעית - להשאיר למתבגר/ת בחירה. יתכן שיבחר לא לציית למוסד, ויתכן שישלם על כך מחיר לא נעים. בסופו של דבר זו בחירה שלו. עד כאן התקציר.

אזוהרה לפני קריאה - לא למחנכים/ות בעלי לב חלש... עיקרו של המסר הבא מיועד להורים, כדי לתת להם כלים איך להתמודד מול מחנכים/ות במצבים מורכבים. אם אתם מחנכים/ות בעלי רגישות, ויש חשש שתיפגעו (למרות שלא התכוונתי אליכם, אלא לאלו שמנהלים שיהי (גוי) - עדיף שתדלגו על המסר הזה.

וכאן ההורים שואלים: "מה נעשה אם אין לנו אפשרות לעמוד מן הצד, ולהשאיר את הבחירה לילד, כי מוסד הלימודים מערב אותנו בכל הפרת משמעת של הנו/בת, ומאלץ אותנו להילחם לצידו במלחמה תמידית נגד הילד?".

ובכן, הורים יקרים. ראשית יש לדעת, כי אם מדובר במתבגרים/ות (מגיל 12 ומעלה), הרי שבמקרה זה מוסד הלימודים טועה פעמיים:

הטעות הראשונה - היא העובדה שצוות המוסד לא מטיל את המשמעת בעצמו, אלא נזקק 'לחסדי' ההורים. אילו היה מדובר במשהו חריג, כגון תלמיד שהביא סמארטפון וכד', יתכן שיש הצדקה לעירוב ההורים, אך כשמדובר במשמעת יומיומית - כגון: איחורים, אכיפת תקנון לבוש, ועוד - אין זה נכון ולא יעיל, לערב את ההורים. צוות החינוך בהחלט מסוגלים לאכוף את כלליהם בעצמם!

והטעות השנייה - היא, שכך משתבש לו תפקידם של ההורים. תפקיד ההורים הוא להיות גורם מנהיגות והשראה, זה שמכוון את הילד, אך משאיר לו בחירה, ונשאר לצידו באופטימיות וטובו, בכל מצב.

אך אם המוסד משליך על ההורים את יישום המשמעת המוסדית, הרי בכך הוא מעקר את ההורים מתפקידיהם ההוריים, והופך אותם לשוטרי אכיפה. ומכיון שהורים לעולם לא יצליחו לאכוף במקום המוסד, הרי הם 'יוצאים קרחים מכאן ומכאן...' המשך בגליון הבא